

Spelman — Ålvadansen 878

LUNDS UNIVERSITETS FOLKMINNESSAMLING.

22

Uppt. av Sven Liljebom

Anmärkingar:

efter Klas Karlsson Västra län.
Evensmenningen i.

i Håk — Järkings län.
— 1945

Peter Ekström bodde på ett litet ställe i
i Ödestuga socken. Han var en strö spelman.
Han hade gjorda fiolen och spelade som en ill-
marig. Han brukade va' så full på lebstingarna.
Men lika väl spelte han ändå. Han kunde spe-
la ålvadansen. När han slände stå te spela
den, så skidde han ut en av dem, som skulle
in sen å slås av stängarna. För för tyttas
det inte, när han kommit igång med den.
En gång, när han spelte ålvadansen, kastade han
fiolen och ströken, men de spelade lika bra,
och ut, som dans, hoppade omkring. (Vän!!)

Det var Axel p^o Rodja heri. Han var med oss
så det. — De sa talat om, att en sändes-
man, när de gick till kyrkan, så de några kvinnor,
som ~~de~~ ^{anbring} hoppade i en backe. Det var hans
kvinna levde av den. Det andra var slut. Det
var några, som helt börjat spela stödsuren
p^o maten.

Uppt. av Lue Lijgh

Anmärkingar:

efter Klas Karlsson

i Hok. Järköpings
-1785.

I min barndom var det te'o' arbete halve
dan julefton. Sen va de slut. Di börja jula
må att om skulle döpa i kyrka vid skum-
minga. Sen ja köra i va huvudsaken
gröt va luftfä. Di skulle det sitta va
rim till gröt. Ja minus ett rim:

"Denne gröte ä kelt i e' gröte o' inte i
Ät a' vet hut!" e' slut.

"Denne gröte ä kelt i e' gröte ä inte i e' klyfta^x
(Vän!)"

x/ Klyfta = en kort träbitar namnet linet (höret) kländes
ihop an döps till tagor.

7.

tu into me i skea, a' I arka lyft!'

Jul - Tingsdag Kvätt - 878
LUNDS UNIVERSITETS FOLKMINNESSAMLING.

12
12

Uppt. av Lina Lijebäck

Anmärkingar:

efter Klas Karlsson

i Hott, Jönköpings län.
- 1725.

Julen varade till Tingsdagsdagen. - Tingsdags-Kvätt
Kvätt julen ut. - De skulle det göras slut på en
kalasmaten. De som var gamla, så hade de
en litet gille. Det var visat och de där,
som de hade juleboken. Det var många
ungdomar, som kom ihop, och de där
klädde de ut till bode. De gick ut, men när
de kom till en stuga ledde de in den. De körde
han in på händer och fötter i stugan. De hade
satt på honom en "risthöljarna" (en sån där lång
träsaffel, som de ristade säden med, när de
hade traskit den). Han hade skaplat
(vart &)

13

13

fastbundet framom magen, och de hade spetsarna
stuckt opp om halven p^o borsam sa att det stod
opp som två horn over huvudet. Men den var inte
vår fastbunden, an att hon kunde sova p^o den
an att hornen skakade. Så brukade hon ha en
samme färd om sig. De brukade ha gamle fjällen av
setskinn.

Uppt. av Sen Lijebell

efter Klas Karlsson

i Hok - Jönköpings län.
— 1985 —

Anmärkingar:

Malen
Västra län
Stenarum för
1925

När de kom in i dymselucka började skrika
på alla. Dymselanslag fick de inte bygga något
in det blev tväta (spånor), för kom kreaturen att
se på dem, så skulle de gå dymslingar (vårk) i
fötterna. — På torsdagen skulle påskkänningarna resa.
Då var det mycket de skulle ha för sig. Spjället
i spisen fick de inte ha öppet, sedan det blev
mörkt. Det var för att inte känningarna skulle
komma ner. — De skulle rita kors an tjära över
kreaturen. — Känningarna för inäg till Blåkinne.
Var det låg, vet ingen. Där skulle de ha in-
struktioner, hur de skulle kunna tro.
(Vårk!)

Gamle Adam på Håkadal sköt mer en påstekäring,
som följde mer på Gatabroa på Allstorp. Han va-
nte på tuppjakt och slände skjutit tupper. Därför
han kom ut förskräckligt backlande och i
luften. Det var käringarna, som kom från Rå-
ken. Han sköt. Det var en käring följde mer. Vem
det var, torde han alltså inte veta. För hans
att om han någonsin talte om det, skulle han
vända ansiktet från det, där nacken var. —

Han kom också skjutit en mjälkare. Han kom
ut en morgon och fick se en hare på ett
ställe. Han sköt, men den bytte sig inte
om det. Han förstod, att det var en mjälkare
för han mjälkade aldrig en hare. Men
han hade en silverkiola i fickan. Den tog han
och sköt med. När han sen gick fram, plockade
han upp lite råvesöta och skälske (= spröte, som
de har att lägga mellan näset, så att det
håller ögonen skälska). Det hade han redan en gång.
Och den mjälkare kom, som han skulle.

Uppt. av Son Lijebell

Anmärkingar:

efter Klas Karlsson

i Håk. Järkögår, Län
— 1925 —

Det var vanligt, att de hade en mjölkig jul-
brass i den stora spisen, de hade i stugan.

Det var det sist, de hade fått sig j^o julkvällen
att bränna opp den. Det skulle vara riktigt
torr grannad, som sprakade bra. Minna färdiga
tälte om, att få bruka de se efter i
den arkan, om det var spår. Det var tecken
j^o varjehanda, som skulle ha de.

De brukade också ha ett stort Går i en stak.
Det skulle minna på en nation. Skakade det,
s^o skulle det betyda en dödsfall. antingen
(vår!)

24

24

det var i familien eller i kongefamilien, han var
slået. Var det mig, som ikke vedde,
at skulle han kunne se kongen belgve sig midt
i natton. Det var mig, som vedde, at de havde
set det. Som kongen skulde sig der, som fødtes
Kongens i samme øjeblik.

Uppt. av Sue Ljöö

Anmärkingar:

efter Klas Karlsson

i Helt. Järkorpings län
- 1225 -

Jy han höit de talade an, att de döda andar
var uppe i jernatten. De var inte riktigt rena utan
hade sand med sig i gravarna. Det skulle de märka
efter i hankarna, om det inte fanns gravsand i jern-
atten.

Jy han höit talas om att för länge sedan
hade de en invänning att låta se de döda som
var döda. Jy hade talas om det, när i var man.
Det var nog i, i jerniden. Det följde inte
inne i rummet. Någon skulle se utanför
som i förstuen. De hade något som de kallade
i, men väl det var minns i, inte. De, som de
var inne, skulle märka de döda. De skulle

26

26 Hør den. Or kunne tale med den, 2de de døde
skulle kunne være. Men det var først² bare kan-
ster, for i den tiden var det lært at for sent i
Julk. Nu siger det intet.

Uppt. av Sven L'ichner

Anmärkingar:

efter Klas Karlsson

i Håk. Zinköppings län

— 1785 —

Det var en del, som brukade gå ut julabrevellen,
 som det blev mycket. De gick både till kyrkorna
 och hos grannarna. Vid kyrkorna såg de likt igen,
 som skulle bli det året. De gick till grannarna och
 till i sin stora föreståndare. Det skulle vara, när de
 såg och åt där. För så många, som skulle de
 det året i de familjer hade inte något behov,
 när de såg och åt. — Sen såg de också de för
 knäna, när de gick, hurdan åring och skand
 det skulle bli. De såg hur tätt eller glest med
 sådesströkan det var för åkorna, påstod de. Men
 de talte aldrig om, vem de såg att skulle de,
 (vård!)

28

Småland
Västka lfd.
Svennarum

förin efter det ha va dät.

I ha oden^o härt, an de kunde se groggs-
suggan p^o juleviken. Det va de, som skende p^o
ut ar se i tidskommande make, som fick se
den. Den com vilde se den, som han skende ha,
skende p^o härt^o kenne p^o juleviken. De fick se
helt hövingsstegen med spelare och tärnar och mar-
schallar och skjutbar. Och mitt ibland dem kom
groggsuggan med den tidskommande p^o ryggen.
Ho' var en ovanligt stor sugga.